

Høringsuttalelse fra Lunner kirkelige fellesråd og Grua/Harestua menighetsråd

Veivalg for fremtidig kirkeordning

Vedtatt 04.05.2015

- 1. Bør det gjøres endringer av fordelingen av oppgaver og myndighet mellom nasjonalt, regionalt og sentralt nivå? I så fall hvilke og hvorfor?**

Svar: JA

Primært må kirkens kjerneoppgave, å forkynne evangeliet og forvalte sakramentene, være utgangspunkt for oppgave- og myndighetsfordeling.

Lunner og Grua/Harestua menighetsråd mener at det bør legges mer oppgaver og myndighet lokalt, til et organ som opptrer på vegne av soknene - blant annet arbeidsgiveransvar for prestene.

Vi opplever at ved opprettelse av et nytt nasjonalt rettssubjekt blir den nasjonale kirken styrket. Vi har, sammen med mange andre instanser i tidligere høringer, pekt på viktigheten av at soknet styrkes. Det er i soknet kirken lever. Det er nødvendig å balansere ut den mermakt som nå legges til et sentralt nivå med mer ansvar og oppgaver til soknet.

Vi har registrert at Kirkerådet foreslår å legge soknet inn i, eller under, det nasjonale rettssubjekt. Dette vil vi protestere mot. Det blir å snu all kirketenkning på hodet. Vi opplever det som et paradigmeskifte – et skifte vi ikke støtter. Vi vil også avvise det vi opplever at Kirkerådet bruker som argumentasjon, at det lokale rettssubjekt må være uløselig knyttet til det nasjonale. Dette kan ivaretas ved å beholde dagens § 2 i kirkeloven.

Vi sitter med en følelse av at man tildekker argumentasjonen. Vi tenker at det er fordi man vil ha en felles arbeidsgiver, nasjonalt, for deretter å delegere arbeidsgivermyndigheten «nedover», som er grunnen til at man foreslår denne ugunstige løsningen. Dette er uønsket, og vil svekke soknet som rettssubjekt

Fellesrådet mener at de endringer som nå skal foretas bør brukes til å forenkle strukturer. Det må være et mål å avbyråkratisere og legge mer myndighet der arbeidet foregår.

Sentrale og regionale organer må fortsatt sees på som organer som er til for kirkens liv, dvs. soknets virksomhet.

2. Deler høringsinstansen Kirkerådets vurdering om at dagens finansieringsordning er den beste til å sikre bred folkekirke?

Svar: JA

Lunner kirkelige fellesråd ser ingen grunn til ikke å følge de signaler som også er kommet fra Stortinget om en fortsatt to-delt finansiering. At staten fortsetter å finansiere det de har forpliktet seg til så langt, er bra. Vi mener også at det gjensidige forholdet som er mellom kirken lokalt og kommunen må opprettholdes. Kirken er i stor grad en kommunekirke.

Vi har imidlertid oppfattet signaler om at Kirkerådets argumentasjon for en kort rammelov fra 2020 gjør det problematisk å opprettholde Kirkelovens § 15 slik den er utformet i dag. Det bekymrer oss. Vi må ikke stille oss i en situasjon der vi holder Staten og kommunene på en slik avstand at de finner det problematisk å finansiere lokalkirken.

3. Dersom dagens finansieringsordning for Den norske kirke faller bort, hvilken ordning vil høringsinstansen gå inn for? Begrunn synspunktet.

Lunner kirkelige fellesråd vil på det sterkeste understreke at dåp må være det eneste kriterium for medlemskap i Dnk.

Vi har registrert at departementet antyder innføring av medlemsavgift. Dette er absolutt ikke ønskelig. Som kirke må vi ikke stille oss slik at Staten finner det vanskelig å finansiere kirken. Vi ser en fare i det ved at man lager en så kort ny lov for kirken at Staten ikke ser forskjell på oss og andre livssynssamfunn. Slik sett mener vi det fortsatt er ønskelig med egen kirkelov på grunn av Den norske kirkes særlige stilling ut fra Grunnlovens § 16. En slik løsning vil fortsatt hjemle kommunal finansiering.

Hvis man må ha tilleggsfinansiering, er det bedre med livssynsavgift, en lik avgift for alle, men der formål kan velges av den enkelte, slik det er i Italia.

4. Hvordan kan kirkestrukturen forenkles for at knappe ressurser kan bli rasjonelt utnyttet?

Det er grunnleggende med minst mulig administrasjon og mest mulig menighetsarbeid som engasjerer det enkelte medlem i Den norske kirke.

Soknene må i størst mulig utstrekning få oppgaver, ressurser og beslutningsmyndighet til drive kirkens virksomhet. Det innebærer også at de to strukturene må slås sammen. Man må samle mest mulig av virksomheten lokalt, i et organ som opptrer på soknets vegne. Videre må vi unngå delegasjon av oppgaver, herunder arbeidsgiverfunksjoner, få rasjonelle beslutningsstrukturer og redusere antall godkjenningsordninger.

5. Har høringsinstansene synspunkter på kriteriene for soknestørrelse og sokneinndeling i en fremtidig kirkeordning?

Vi mener at sokn skal være funksjonelle enheter med minst en prest og at det knyttes en, eller flere, kirker til enheten. Det er på denne måten kirken primært styrer seg, gjennom gudstjenestefeiring, trosopplæring, diakonalt arbeid og kulturformidling. Selv om vi primært vil være tilbakeholdne i store endringer i sokneinndelingen, ser vi at det enkelte steder i landet vil være behov for nytenkning. Vi mener imidlertid at det først og fremst bør arbeides med størrelsen på det andre organ som arbeider på soknets vegne, fellesrådet.

6. Bør ordningen med to organer for soknet (menighetsråd og fellesråd) videreføres?

Svar: JA

På linje med hva vi har uttalt ved flere anledninger, herunder svar på refleksjonsdokumentet, mener vi at det har vært en god organisering med to organer for soknet. Det har ikke vært mulig for det enkelte sokn å følge opp alle lover og regler, det har vært nødvendig med koordinering av arbeidsområder (trosopplæring m.m.), koordinering i forhold til kommunen osv. Vi ser at enkelte fellesråd kan bli litt for små i en fremtidig struktur, men det kan man få hjelp til løse bl.a. gjennom en kommune-reform.

7. Hvis ordningen videreføres: På hvilket nivå bør fellesorgan for flere sokn ligge (kommunenivå eller annet nivå, for eksempel prostinivå eller bispedømmenivå)?

Svar: Kommunenivå.

Vi opplever at dette spørsmålet henger nøye sammen med spørsmål 2 – økonomi. Dessuten henger spørsmålet sammen med kommunereformen. Denne reformen vil i løpet av noen år trolig etablere enheter de fleste steder som er robuste og bør sees sammen med prostinivå i kirken. I vårt område arbeides det aktivt i en slik retning. Å gjøre bispedømmet til fellesorgan vil innebære sentralisering og byråkratisering.

8. Hvis ordningen videreføres: Bør det gjøres endringer i oppgavedelingen mellom menighetsråd og fellesråd?

Lunner kirkelige fellesråd kan se behovet for en tydeliggjøring av forholdet mellom menighetsråd og fellesrådets planansvar.

9. Bør all virksomhet i soknet underlegges styrings- og ledelsesansvaret til soknets organer?

Høringsinstansen er enig med Kirkerådets flertall i at all virksomhet bør inkluderes i styrings- og ledelsesansvaret for soknets organer. Det inkluderer også prestedtjenesten.

Dette vil vi mene at også innebærer en justering av kirkeloven § 9 – om gudstjenesteliv.

10. Hvordan bør daglig ledelse for virksomheten i soknet organiseres?

Den som er daglig leder, hvilket også kan, men ikke må være en prest, må selvsagt underlegges og være ansvarlig overfor soknets organer.

Vi registrer drøftingene mht. presten som daglig leder. Vi sitter med en følelse av at man ikke helt tar høyde for det krysspress en prest kan få ved også å inneha arbeidet som daglig leder i et organ for soknet. Vi mener imidlertid det ikke må lages et yrkesforbud for prester til å være daglig leder når de ellers har kompetanse og egnethet for slike stillinger. Samtidig har vi stor forståelse for de av våre prester som ikke vil inn i disse stillinger, men konsentrere seg om den egentlige prestatjeneste.

11. Hvilken rolle bør biskopen ha i en fremtidig kirkeordning?

Rådet ønsker seg en tydelig biskop med et tydelig tilsynsansvar, gjerne utvidet, men med utgangspunkt i dagens Tjenesteordning for biskop § 1.

Vi mener imidlertid at biskopen ikke skal ha arbeidsgiveransvar for noen ansatte, men ha det faglige ansvaret i forhold til det teologiske arbeidet. Arbeidsgiveransvaret gjør biskopene utydelige og tar vekk noe av deres fokus. Frigjøres de fra arbeidsgiveransvaret vil de kunne være motivatorer for alle ansatte og være frie talspersoner i det offentlige rom. I tillegg kan de også få mer tid for teologisk arbeid og utvikling.

12. Hvilke virkemidler bør biskopen ha for å kunne ivareta tilsynet på en god måte?

Rådet synes det er vanskelig å ha noen bastant mening om et slikt spørsmål. For oss er det viktig at biskopene kan bedrive reelt tilsyn, og at vedkommende da har den tilstrekkelige myndighet til å gripe inn i tilsetninger og oppsigelser m.m. Det må utarbeides forskrifter for å ivareta disse sidene av biskopens arbeid. Tilsynet må imidlertid ikke blandes inn i arbeidsgiveransvaret. Tilsynet gir pålegg og så må annen arbeidsgiver gjennomføre, slik det normalt er.

13. Hvordan bør utpeking av biskoper skje i en fremtidig kirkeordning?

Rådet mener det kan fortsette som nå. Det er viktig at soknene i det aktuelle bispedømmet blir hørt. Vi synes på den annen side at disse prosessene er svært omstendelige og tungvinte. Alternativt kan man derfor tenke seg mer en ordinær søkeprosess.

14. Bør bispedømmerådet opprettholdes som rådsorgan på bispedømmenivå, og hva skal i så fall være bispedømmerådets rolle i rådsstrukturen?

Vi finner at det er naturlig og nødvendig å opprettholde en fagstab knyttet til biskopen. Det kan da tilsi at det også bør være et demokratisk organ. Det har stor sammenheng

med hvordan oppgavene fordeles. Dersom alt arbeidsgiveransvar for lokalt tilsatte legges lokalt og alt arbeidsgiveransvar for regionale og sentrale organer legges til Kirkerådet, blir behovet for rådsorgan mindre. Slik blir vår konklusjon mer i retning av Kirkerådets mindretall.

15. Hvilke oppgaver bør i så fall legges til bispedømmerådet?

Svar: Se svar på spørsmål 14.

- Rådgivere for biskopen
- Utføre støttefunksjoner for menighetene
- Faglig utvikling så vel innen teologi som for andre kirkefag
- Strategisk arbeid for bispedømmet
- Drøfte saker til kirkemøtet

Høringsinstansen har også merket seg drøftingen i dokumentet av bispedømmets forhold til de to rettssubjektene (tre kulepunkt på s. 61/62).

16. Bør alle ansatte ha den samme arbeidsgiver og hvilket organ bør dette i så fall være?

Vi går inn for at alle som arbeider lokalt skal ha samme arbeidsgiver. Det er selvsagt at de som jobber sentralt og regionalt i kirken skal ha det sentrale rettssubjekt som arbeidsgiver.

17. I hvilken grad bør arbeidsgiverfunksjoner fordeles på de ulike organer (Biskopen regnes i denne sammenheng som et organ)?

Når vi nå skal gjøre noe med organiseringen, herunder samkjøre de to arbeidsgiverlinjene slik Kirkemøtet har forutsatt, må målet være å få til en enkel og tydelig organisering bygget på arbeidsmiljølovens normalforståelse. Det innebærer at organiseringen tydeliggjør hvem som er arbeidsgiver og hvem som opptrer i arbeidsgivers sted. Normal delegeringspraksis (Jf. Kirkelovens § 14) bør videreføres.

18. I hvilken grad bør det åpnes opp for lokale og regionale variasjoner i organiseringen av arbeidsgiveransvaret?

Som råd opplever vi dette spørsmålet som uklart. Hva menes med variasjoner? Vi ønsker oss en kirke med klare og ryddige linjer, et ryddig organisasjonskart som alle kan forholde seg til, og som kan gi et arbeidsmiljø som er bygd på arbeidsmiljølovens bestemmelser mht. arbeidsgiveransvaret .

19. Hvordan bør man på best måte ivareta særpreget til prestedtjenesten og andre viglede tjenester?

Lunner og Grua/Harestua menighetsråd er opptatt av og vil fortsatt ivareta den spesielle tjeneste som er tillagt våre prester, en tjeneste som er knyttet til forvaltningen av ord og sakrament. Teologisk frihet, selvstendighet innen faget, faglig utvikling, alt under biskopens tilsyn, er selvsagt for oss.

Samtidig finner vi det naturlig at også våre prester slik som mange andre fag (leger, redaktører m.fl) får nødvendig faglig frihet, men må for øvrig forholde seg til lover, regler og forordninger som er gjeldende for den øvrige virksomhet.

20. Har høringsinstansen synspunkter på Kirkemøtets rolle i kirken?

Lunner kirkelige fellesråd ser at Kirkemøtet har en viktig rolle som det øverste representative organ i Den norske kirke. Vi opplever at Kirkemøtet har en viktig rolle i trossamfunnets i forhold til andre kirker og overfor staten. Kirkemøtets oppgave som de som vedtar liturgier og bøker er avgjørende. De har også en klar oppgave i å prioritere blant de mange gode formål.

Vi er imidlertid spørrende til om ikke Kirkemøtets legitimitet svekkes pga. sammensetningen og har en tendens til å opptre som bispedømmerådernes fellesråd.

21. Har høringsinstansen synspunkter på hvordan Kirkemøtet skal settes sammen?

Menighetsrådene synes nok at dagens sammensetting av Kirkemøtet bærer preg av demokratisk underskudd. En betydelig makt som før var delt mellom kirke og stat, blir nå samlet nasjonalt i forhold til rettssubjekt, all økonomistyring, alle lærespørsmål og prioriteringer. Vi mener at det bør gjennomføres grundige utredninger for å finne frem til alternativ sammensetning.

22. Har høringsinstansen synspunkter på Bispemøtets oppgaver og rolle i kirkeordningen, herunder forholdet til Kirkemøtet og Kirkerådet?

Vi er enige med mindretallet i Kirkerådet som går inn for at forberedelse, oppfølging og innstilling i lære- og liturgispørsmål overfor Kirkemøtet legges til bispemøtet. Dette gir også som effekt en mer balansert fordeling av makt.

Vi forutsetter selvsagt at saksbehandlingen i bispemøtet utføres etter forvaltningslovens og offentlighetslovens prinsipper og slik blir åpen for offentligheten.

23. Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om ledelse av biskopene?

Preses, eller ledende biskop, må få en tydeligere rolle – også som leder for biskopene og bispetjenesten.

24. Har høringsinstansen synspunkter på Kirkerådets funksjon og sammensetning?

Når nå så mye makt samles i det nasjonale rettssubjekt Kirkemøtet og det er klart at det vil være Kirkerådet som forvalter i det daglige, mener vi det er svært viktig at

Kirkerådet innehar den kompetanse som da blir nødvendig. Dagens sammensetning med fordeling av medlemmer etter stillingskategorier som for eksempel biskop, prester, lek-kirkelig tilsatt og en nokså tilfeldig samling av lekfolk er langt fra betryggende. Det må snarest legges til rette for en sammensetning som fungerer mer på linje med et ordinært styre der folk blir valgt inn utfra kompetanse. Det bør imidlertid fortsatt være en fra hvert bispedømme.

25. Bør ordningen med egen lærenemnd videreføres, og hvilken funksjon skal en nemnd i så fall ha?

Vi mener at lærenemnda kan fortsette med samme mandat som i dag. For oss er det viktig å minne om at også lekfolk med relevant kompetanse også kan mene noe i lærespørsmål.

26. Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ansvaret for samisk kirkeliv skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Lunner kirkelige fellesråd ser ingen grunn til endringer.

27. Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ungdomsdemokratiet og Ungdommens kirkemøte skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Dette mener vi må tilpasses de øvrige endringene som skal skje.